

16. Akým jazykom hovoril Ježiš?

Šestnásta z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

30.05.2023

Vieme, že v krajine, kde Ježiš žil, sa v prvom storočí používali štyri jazyky: aramejčina, hebrejčina, gréčtina a latinčina.

Oficiálnym, no zároveň aj najmenej používaným jazykom, bola latinčina.

Pri vzájomnej komunikácii ju používali takmer výhradne len rímski úradníci a ovládali ju aj niektoré vzdelané osoby. Nezdá sa pravdepodobné, že by Ježiš latinčinu študoval, ani že by ju používal pri rozhovoroch, alebo keď vyučoval.

Pokiaľ ide o gréčtinu, nebolo by zvláštne, keby ju niekedy použil, lebo mnoho roľníkov a remeselníkov v Galilei tento jazyk poznalo, alebo ovládali aspoň základy nutné pri jednoduchej obchodnej činnosti či pri komunikácii s obyvateľmi miest, ktorí boli väčšinou ľudia helénskej kultúry.

Tento jazyk sa používal aj v Judei. Odhaduje sa, že po grécky hovorilo osem až pätnásť percent obyvateľov Jeruzalema. Nevieme však, či Ježiš niekedy gréčtinu používal, ani sa to nedá s istotou odvodiť zo žiadneho textu, aj keď sa táto možnosť nedá vylúčiť. Je napríklad pravdepodobné,

že Ježiš hovoril s Pilátom práve týmto jazykom.

Na druhej strane opakované zmienky v evanjeliách o Ježišových kázňach v synagógach a rozhovoroch s farizejmi o textoch Písma dávajú tušiť, že poznal a niekedy aj používal hebrejčinu.

Aj keď Ježiš poznal hebrejčinu a niekedy ju aj používal, zdá sa, že v bežnom rozhovore a pri kázňach hovoril po aramejsky, čo bol medzi galilejskými Židmi najbežnejší jazyk, ktorý používali každý deň. V niektorých prípadoch totiž grécky text evanjelií ponecháva v aramejčine jednotlivé slová alebo vety vložené do Ježišových úst: *talitha kum* (Mk 5,41), *korban* (Mk 7,11), *effeta* (Mk 7,34), *Abba* (Mk 14,36), *Heloi, heloi, lema sabakthani?* (Mk 15,34), alebo do úst niektorej z postáv evanjelia: *Rabbuni!* (Jn 20,16).

Štúdie jazykového pozadia evanjelií naznačujú, že slová v nich zaznamenané boli pôvodne vyslovené v semitskom jazyku: hebrejčine alebo skôr v aramejčine. Pozorujeme to zo zvláštnej štruktúry gréčtiny použitej v evanjeliách, ktorá naznačuje aramejskú syntax. Dá sa to ale vyvodiť z toho, že slová, ktoré evanjeliá vkladajú do Ježišových úst, nadobúdajú pri preklade do aramejčiny zvláštnu expresívnu silu. Sú tu použité slová, ktoré majú iný sémantický náboj, než je obvyklé v gréčtine, odvodený od sémantického použitia. Dokonca sa pri preklade do semitského jazyka stáva, že v nich môžeme postrehnúť niektoré slovné hračky, ktoré sú v gréckom origináli skryté.

dev.opusdei.org/sk-sk/article/16-akym-jazykom-jezis-hovoril/ (05.08.2025)